

12.8.10 פסח

שלמה נקדימון

אזהרתו של בן-גוריון

ח אחורי כל מינוי של 19 רבי האלופים, כולל הנוכחי, שנשאו בכהונת רמט"כ"ל, יש סיפור. זה לא יכול להיות אחרת. מדובר בארגון שהעומדים בראשו הם שאפתנים ומנהלים ביניהם תחרות מי ינהיג את האחרים. כך היה מאז הוקם צה"ל. את אשר התרחש מאחורי הקלעים בצה"ל בכל הקשור למינוי רמטכ"לים אפשר לחלק לשתי תקופות. הראשונה, כאשר הצנזורה מנעה כל דיווח בנושאים שעניינם עימותים אישיים. השנייה, לאחר הסרת האיסור על דיווחים בנושאים אלה. גם אז נזהרה התקשורת בדיווחיה; כך למשל, הודלף רק בשלב מאוחר דיווח על ניסיונם של שני אלופים למנוע בחירתו של אחד מעמיתיהם כרמטכ"ל, בשל טיעון על חריגותו המינימליות.

לפני מונח פרוטוקול של ישיבת ממשלה מ-29 בנובמבר 1953, שעניינו בחירתו של משה דיין לרמטכ"ל ה-4 של צה"ל. שר הביטחון היה מביא לדיון בממשלה את מועמרו לכהונת רמטכ"ל. באותה עת נחפז דוד בן-גוריון להשיג את האישור למינוי כי הוא עמד ערב פרישה מתפקידו הממלכתי ורצה להעביר את שרביט הרמטכ"ל מרא"ל מרדכי מקלף ליורשו, משה דיין. מקלף כיהן רק שנה אחת, על פי רצונו. דיין רצה להיות זה שיודיע לחבריו במטכ"ל על מינויו בטרם יקראו על כך בתקשורת. בן-גוריון מנה אחת לאחת את מעלותיו של דיין - "לוחם נועז, כובש מלה, רוכש אמון חייליו, מומחה בשטח הצבאי"

דיפלומטי, בעל מחשבה צבאית חשובה, כישרון מנהיגותי רב".
 להפתעתו הגדולה של בן-גוריון לא עברו השרים לדום. קולות הביקורת והתהייה הגיעו מהמפלגות השותפות בקואליציה, הציננים הכלליים, הפרוגרסיבים והרתיים. שר הבריאות יוסף סרלין תבע כי ההכרעה תהיה בוועדת השרים לביטחון, שבין כתיבה אפשר לדבר בחופשיות רבה. שר המשפטים, פנתס רוזן, העלה חשש פן דיין עלול "להעמיד את הממשלה בשטח הציבאי בפני עובדות בלי לשאול משהו". שר הסעד והדתות, משה שפירא, היה הבוטה מכולם: "עד כמה ששמעתי עליו הוא אינו אדם שקול, אינו קר רוח, אינו יודע לרסן את עצמו בעת הצורך". שר הפנים, ישראל רוקח, הצביע על שייכותו של דיין למפא"י, מפלגת הרוב, והיבחרו בעבר לכנסת (ממנה התפטר מיד עם בחירתו). שר התחבורה, יוסף ספיר, ניסה להציע דרכים לכופף על הרמטכ"ל היוצא מקלף את המשך שירותו. שר החוץ, משה שרת, חבר מפלגתו של בן-גוריון שעל פי יומני רחש טינה רבה לדיין, אבל לא רצה לאתגר את מנהיג מפלגתו, השמיע את ביקורתו בדרך חכמה: "אולי הכישרון הבולט ביותר שלך (של דיין) הוא יוזמה במחשבה ויוזמה בפעולה. תכונה זו יש בה הרכה ברכה, היא גם מחייבת ריסון...".
 בן-גוריון פירק אחד לאחר את טיעוני המינגרים, אבל מה שהעלה את חרונו היתה פסקה ברברי השר שפירא, ממנה עלה כי קיים מגעים עם קציני צה"ל בעניין מועמדותו של דיין. "אני

יודע שיש דעה הפוכה אצל רבים מהקצינים, שהיו רואים במינוי זה דבר לא כל כך טוב בשביל הצבא ובשביל חבר הקצינים", אמר שפירא. על כך הגיב בן-גוריון בזעם: "אני רוצה להזהיר בכל הרצינות את חברי הממשלה שלא יעשו דבר כזה, שלא יפתחו פתח לקצינים לרוץ לחברי הממשלה. אתם לא יודעים את הסכנה שבדבר. ההתחלה היא דקה כשערה אבל אני יודע סופה. למען השם אל תעשו זאת ואל תחנכו את הקצינים שידעו שיש להם איזה מקום פוליטי לבוא ולדבר. אתם אינכם יודעים כמה אתם משחקים. זוהי סכנה... למען השם אל תחבלו. אני בטוח ששפירא לא התכוון לחבל וגם לא אלה שבאו אליו, אבל הוא לא ידע מה הוא עושה. כשבא קצין בעניינים כאלה, צריך לגרש אותו".

שפירא התגונן: "לא אמרתי שבאו אלי, אמרתי שנפגשתי". בן-גוריון: "... לא הכל אשר בלבי הגדתי". שלא כרצונו של בן-גוריון ההכרעה אמר גם נפלה בוועדת השרים לביטחון בעד מועמדותו של דיין.

לא ידוע עדיין אם היתה מעורבות של פוליטיקאים או יועצי פוליטיקאים במסמך שחשף אמנון אברמוביץ בערוץ 2, אבל מאז השמיע בן-גוריון את אזהרתו, הקשר בין פוליטיקאים למפקדים בכירים הפך להיות הדוק לא פחות מזה שבין הון לשלטון. ולא היה מי שיניף את הדגל השחור. כל המחסומים הוסרו. והיום אנו אוכלים את התבשיל הבאוש.

הכותב הוא חתן פרס סוקולוב לתקשורת